

LUONNOS:

SUOSITUS PYSYVIEN TUNNISTEIDEN KÄYTÖLLE TUTKIMUSAINEISTOILLE

TUTKIMUSTUOTOSTEN / DATAN LINKITTÄMISEN EDISTÄMISEN TYÖRYHMÄ
AVOIMEN DATAN ASiantuntijaryhmä
AVOIMEN TIETEEN KOORDINAATIO

Tämä on avoimen tieteen koordinaatiossa tuotettu suositus tutkimusaineistojen pysyvien tunnisteiden käytöstä tutkimuksen tuen suunnittelijoille ja tarjoajille.

Suosittelimme, että tutkimusorganisaatiot avoimen tieteen ja FAIR -periaatteiden edistämiseksi tekevät oman PID-politiikan. Tätä suositusta voi halutessaan käyttää työssä tukena.

Tutkimusaineistoilla tarkoitamme tässä tutkijan tuottamaa aineistoa tai tutkimusprosessin aikana käyttämää resurssia, johon tutkimuksen löydökset ja tulokset perustuvat. Tietoaaineistoihin yleensä kuuluvat sekä tutkimuksen tuottamat että tutkimuksen hyödynnettävissä olevat aineistot. Datan liitteeksi tarvitaan kuvailevaa ja teknistä tietoa siitä, mitä informaatiota se sisältää. Tutkimusdataan liittyy paljon tietoa siitä, miten se on rakenteistettu ja koodattu, miten se on syntynyt ja miten sitä on käsitelty. Nämä tiedot on aina syytä tallentaa esimerkiksi metatietoihin, koodikirjoihin ja/tai muuhun dokumentaatioon. Yhdessä datan kanssa tästä kokonaisuudesta muodostuu tutkimusaineisto.

(Sovellettu Avoimen tieteen tutkimusaineiston määritelmästä:

http://tieteentermipankki.fi/wiki/Avoin_tiede:tutkimusaineisto)

Tunnisteella tarkoitamme kontekstissaan ainutkertaista objektin yksilöivää merkkijonoa.

Pysyvällä tunnisteella (Persistent identifier, PID) tarkoitamme tässä koneellisesti tulkittavaa ainutkertaista ja pysyvää tunnistetta, joka on resolvoitavissa verkossa ja avoimesti löydettävissä.

(Sovellettu PID-verkoston määritelmästä:

<https://wiki.eduuni.fi/display/CscPidVerkosto/Sanasto>)

Käyttäjäystävällisyydellä tarkoitamme, että tunniste on käyttäjälle tunnistettavissa ja sitä pystyy käyttämään viittaamisessa helposti. Sen ei esimerkiksi tule olla kohtuuttoman pitkä ja viittamisen pitää olla mahdollista sopivalla tarkkuudella. Tunniste on esimerkiksi voitava kopioida painetusta materiaalista riittävän helposti selaimen.

Relaatiolla tarkoitamme tietoaaineistojen tunnisteiden keskinäisiä sekä aineistojen ja julkaisujen välisiä suhteita.

SUOSITUS

1. Tunnisteiden käyttö ja hallinta on dokumentoitua ja tukee tutkijayhteisön tarpeita.
2. Kaikilla tutkimusaineistoilla, jotka avataan tai joiden metatiedot julkaistaan tutkimustuloksen julkaisemisen yhteydessä, on ainutkertainen, pysyvä tunniste, mieluiten DOI tai URN.
3. Pysyvät tunnisteet ohjaavat riittävään kuvailutietoon.
4. Vaikka aineisto ei olisi enää saatavilla, tunniste resolvoituu kuvailusivulle (muistosivu).
5. Yhdellä aineistolla voi olla useita eri järjestelmien tunnisteita.
6. Relaatioiden kuvaamiseen käytetään [DataCiten](#) relaatiotyypppejä.
7. Tunnisteissa käytetään semanttista merkitystä harkiten, esimerkiksi objektin identifioivia pysyviä elementtejä voi käyttää.
8. Tunnisteilla on määritelty rakenne.
9. Ihmisille tarkoitetut tunnisteet ovat käyttäjäystävällisiä.
10. Turhien pysyvien tunnisteiden luomista vältetään.

LUONNOS: Suositus pysyvien tunnisteiden käytölle tutkimusaineistoille

Suositusluonnoksen on laatinut vuosina 2018–2019 avoimen datan asiantuntijaryhmän työryhmä tutkimustuotosten / datan linkittämisen edistämiseksi osana Avoimen tieteen kansallista koordinaatiota.

Työryhmän jäseninä ovat toimineet:

Anne Holappa, Suomen tekijänoikeudellinen yhdistys

Anttoni Lehto, Turun ammattikorkeakoulu

Ari Lukkarinen, CSC

Harri Kiiskinen, Tiedeinstituutit

Heidi Laine, CSC

Jessica Parland-von Essen, CSC (pj.)

Joona Koiranen, Metropolia

Juha Hakala, Kansalliskirjasto

Juha Herrala, Tampereen yliopisto

Jussi Pajari, Tampereen yliopisto

Jussi-Pekka Hakkarainen, Kansalliskirjasto

Kati Silander, THL

Leenakaija Lehto, Hämeen ammattikorkeakoulu

Maria Kallio, Kansallisarkisto

Maria Niku, SKS

Maria Söderholm, Aalto yliopisto

Marjut Vuorinen, THL

Meri-Tuulia Kaarakinen, Turun Yliopisto

Mikka Haimila, Museovirasto

Niina Eklund, THL

Nina-Mari Salminen, LUKE

Olli Peltola, FMI

Olli-Pekka Kaurahalme, Turun yliopisto

Olli-Pekka Mattila, SYKE

Petri Tonteri, Tampereen yliopisto

Päivi Kanerva, Turun yliopisto

Sari Lötjönen, Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Seliina Päällysaho, SEAMK

Tero Aalto, Kielipankki

Tiina Sipola, Oulun Yliopisto

Tomi Toikko, Tampereen yliopisto

Toni Rajala-Hanhela, Lapin yliopisto

Toni Vormisto, Tampereen yliopisto

Tuomas Alaterä, Tietoarkisto

Tuula Pääkkönen, Kansalliskirjasto

Lisätietoja avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatiosta Suomessa: www.avointiede.fi

